

KÖRBURUN

HİKMET HÜKÜMENOĞLU

14. BASKI
2017 ATTILÂ İLHAN ROMAN ÖDÜLÜ

♥ can
çığdas

HİKMET HÜKÜMENOĞLU
KÖRBURUN

Can Çağdaş

Körburun, Hikmet Hükümenoğlu

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2016

14. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 14. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Sırma Köksal

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-3283-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HİKMET HÜKÜMENOĞLU
KÖRBURUN

ROMAN

ATTILÂ İLHAN EDEBİYAT ÖDÜLLERİ -
ROMAN ÖDÜLÜ

♥can

Hikmet Hükümenoğlu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Aşka İnanmayanlar İçin Aşk Öyküleri, 2018

Atmaca, 2020

04.00, 2021

Harika Bir Hayat, 2023

HİKMET HÜKÜMENOĞLU, 1971'de İstanbul'da doğdu. *Kar Kuyusu* (2005), *Küçük Yalanlar Kitabı* (2007), *47 Numaralı Kamara* (2010), *04:00* (2012), *Körburun* (2016), *Atmaca* (2020), *Harika Bir Hayat* (2023) romanlarının yanı sıra 2018'de *Aşka İnanmayanlar İçin Aşk Öyküleri* adlı öykü kitabını yayımladı. *Körburun*'la 2017'de Attila İlhan Roman Ödülü'nü ve *Harika Bir Hayat*'la 2023'te Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı.

“O âna dek bize bir harikalar harikası gibi görünen
imparatorluğun, ‘son’suz ve ‘biçim’siz bir yıkıntı
olduğunu, çürümüşlüğünün asamızın kurtaramayacağı
kadar kangrenleştiğini, düşman krallara karşı kazanılmış
zaferlerin bizi onların ağır, uzun yıkımlarının mirasçısı
kıldığını keşfettiğimiz bir umarsızlık ânıdır bu.”

Italo Calvino, *Görünmez Kentler*

BİR

1. Çadır (1990)

Geçen haftaki bit salgınının kurbanı bir öbek sıfır numara kafa, topun peşinden bahçenin öteki ucuna doğru koşuyor. Düdük ötüyor ve hepsi aynı anda duruyor. Bol saçlı yetişkin bir kafa ortalarına doğru ilerliyor, aniden alçalıp gözden kayboluyor. Uzaktan bakınca anlaşılmıyor ama adam yere çömelmiş, koşarken takılıp düşmesin diye oğlanlardan birinin ayakkabısının bağcıklarını bağlamakta. Sonra ayağa kalkıyor ve dünyanın en mutlu insanı gibi –dünyanın en güçlü, en yakışıklı, en akıllı ve en mutlu insanı gibi– o da çocuklarla birlikte koşmaya başlıyor. Pas! Pas! Pas! Şahsi oyun yok, biz bir takımız! Hadi durma orada öyle, o bacaklarla daha hızlı koşabilirsin! Defans uyuma! Defans uyuma oğlum! Biraz sonra düdüğünü öttürüp maçı durduruyor ve etrafına toplanan çocuklara bir şeyler anlatıyor. Tüm sesleri bastıracak kadar sert bir rüzgâr esiyor o sırada. Adamın üzerinde takım elbisesi var, gömleği pantolonundan dışarı fırlamış. Çocuklar üşüyüp hasta olmasınlar diye onlara montlarını giydirmiş.

Aslı bahçeyi yoldan ayıran alçak duvarın arkasında durmuş, yirmi dakikadır bu manzarayı izlemekteydi. Sebepsiz bir panik, gitgide şiddetlenerek göğsünü ezmiş, soluklarını kısaltıp nabzını hızlandırmıştı. Ne olacak

şimdi, diye söylendi, nereden çıkmıştı bu beden eğitimi dersi? Onur Öğretmen'in şu anda öğretmenler odasında oturmuş, çayını içip poğaçasını yiyor olması gerekirdi. Beden eğitimi dersinde ne işi vardı?

Yeniden parmaklarının ucunda yükseldi ve sıfır numara kafaların arasında Alper var mı diye bakındı. Zaten her şey ters gidiyordu, şimdi bir de küçükbeye yakalanırsa ayıkla pirincin taşını. Akşama bir yığın laf, bütün hafta sonu bir karış surat. Alper, ablasının okula gelmesini hiç sevmiyordu. Sevmiyordu demek yetmezdi, resmen nefret ediyordu. Hele yıl sonu gösterileri ve veli toplantılarına babası yerine o gelirse kıyamet kopuyordu. Aslı da meraklı değildi zaten. Mecbur kalmasa gider miydi hiç, ne işi vardı bacak kadar çocukların yıl sonu gösterisinde?

Bütün yaz buram buram yosun ve ve çam reçinesi kokan meşhur Körburun rüzgârı, sonbaharın gelişyle kömür kokmaya başlamıştı.

Neyse ki bugün Alper'in beden eğitimi dersi yoktu, emindi Aslı. Daha bu sabah eşofmanını yıkayıp asmıştı kurusun diye. Bunlar başka bir sınıfın oğlanları olmalıydı; kızlar da bayrak töreni salonunda, tozlu minderlerin üzerinde takla atmayı öğreniyordu büyük olasılıkla. Zamanında Aslı'nın da defalarca kapaklanıp üzerine düştüğü, yıllar boyu yüzlerce çocuğun teriyle ıslanmış, kışının altında ezilmiş, aşınmış, yamanıp tamir edilmiş o tahta gibi sert minderler, okuldaki diğer her şey gibi küf kokardı. Sadece okul değil, tüm Körburun küf kokardı. Ne çam reçinesi bastırabilirdi o kokuyu ne de denizden esen tuzlu rüzgâr.

Burada bir tek Onur Öğretmen yeniydi. Aslı da sırf onun için buradaydı zaten.

* * *

Ne zaman başlamıştı, nasıl büyüyüp bu noktaya gelmişti hatırlamıyordu. Kayıt günüydü herhalde, ilk kez karşılaştıklarında. Belki de daha sonra, Alper'i okuldan almaya gittiği bir akşam. Nasıl büyüyüp köklerini yüreğinin en derin köşesine kadar salmış, nasıl rüyalarını ele geçirmiş, nabzının her atışını nasıl hâkimiyeti altına almıştı, bilmiyordu.

Görmek zorundaydı. Nerede olduğunu, ne yaptığını bilmek zorundaydı. Onu bulamayacağını düşündükçe hasta oluyordu, acı çekiyordu ve ağrıyan bir dişi diliyle yoklar gibi aynı acıya sürekli geri dönüyordu. Bunun mantıklı olmadığını biliyordu ama elinde değildi. Uzakta birkaç saniyeliğine bile olsa, onu gördüğünde rahatlıyordu. Bir süre için canını acıtan diğer şeyler bile kayboluyordu.

* * *

Onu böyle bahçede çocuklarla top oynarken bulmak hiç hesapta yoktu. İçeride, öğretmenler odasının kapısında tesadüfen karşılaşacaklardı. Aslı saatini tam teneffüs ziline göre ayarlamıştı. Tabii önce bu eski paltoyu çıkaracaktı; üzerinde kısa kollu siyah elbisesi olacaktı. En güzel elbisesi oydu, daha doğrusu tek güzel elbisesi oydu, bu mevsim için biraz ince sayılırdı ama kimse anlamaz diye umuyordu. Tuvalette dudağına annesinin uçuk pembe rujundan sürecekti. Çok değil, sadece yüzüne biraz renk gelsin diye. Babası, "Şu hortlak görmüş suratınla kim beğenip alır seni? Yandık vallahi," diye söylenip dururdu ya, o yüzden. Elinde kitaplar olacaktı. Fakat reklamlardaki geri zekâlı kızlar gibi yakışıklı oğlanın görür görmez hepsini yere saçmayacaktı elbette. Dünyada en sevdiği şey kitap okumakmış ve bu yüzden okulun kütüphanesine gelmiş gibi yürürken koridorda Onur Öğ-

retmen'in yanından geçecekti. Geçerken göz göze geleceklerdi. Belki ikisi de gülümseyecekti.

Hâlâ bir şansım var, diye düşündü, bahçenin öteki ucuna koştuklarında hızlıca yürürüm. Arkası dönük olur, benim farkıma bile varmaz.

Tam her şey yoluna girmişti, tam kapıya ulaşmak üzereydi ki bir öbek sıfır numara kafa, üzerine doğru koşmaya başladı. Adımlarını iyice hızlandırdı ve önüne bakarak yürümeye devam etti fakat o sırada gözünün ucuyla tam önüne yuvarlanan topu gördü.

"Pardon!" diye ses duydu arkasında.

Çocuklardan biri değildi bağırın, Onur Öğretmen'di.

"Pardon, topu atabilir misiniz bir zahmet?"

Bacakları taş kesildi, olduğu yerde heykel gibi çakıldı kaldı. Başını bile kaldıramadan öylece durup bekledi. Adam koşup yetişti, zarif iki ayak hamlesiyle topu havalandırıp yakaladı.

"Merhaba," dedi gülümseyerek. Nefes nefeseydi. Saçları terden alnına yapışmıştı. Tıraş olurken iki dudağının birleştiği yerin tam kenarını kesmişti. Ufak, kırmızı bir çizgi. Kravatının düğümü gevşemiş, yakası bir-iki parmak açılmıştı. Sonra düdüğünü öttürdü ve bağırды: "Hadi bakalım bu kadar yeter. Herkes sınıfa!"

* * *

Tam dükkânın kepenklerini açacağı sırada arkasında o gıcık olduğu sesi duydu.

"Öğlen olacak, bu saate kadar neredeydin?"

Semiha Hanım'a bir elinde plastik maşrapa, bir elinde bastonu, karanfillere su vermeye kapının önüne çıkmıştı – Allah günah yazmasın, karanfilleri de suratı kadar meymenetsizdi. Eczacı Semiha Hanım, en az otuz yıldır okuldaki bütün öğrencilerin aşılarını yaptığı için çocuk-

ların en sevmediği insanların başında gelirdi. Aslı gayet net hatırlıyordu: Aşu günü, en başta ve en sonda birer öğretmen olmak üzere tek sıra halinde eczanenin kapısına kadar yürür, üçer üçer içeri alınana kadar ispiroto kokusunun yayıldığı ara sokakta sıra beklerlerdi. “Sakın kıımıldama,” diye azarlardı Semiha Hanım, “yoksa iğnenin ucu kırılıp damarına kaçır, kalbine kadar gider, felç olursun!” Ya da: “Sakın kıımıldama, yoksa iğnenin ucu kırılıp kolunda kalır, etini bıçakla yarıp çıkarmak gerekir.” Zamanla kadının gözleri az görmeye başlamış, şırıngaların uçları da ateşte yakıla yakıla iyice körelmişti.

“Mesai saatinde dükkân kapalı tutulmaz evladım, bereketi kaçır derler. Baban duymasın, kudurur.”

“Siz ispiyonlamazsanız duymaz. Ayrıca burası dükkân değil, emlak bürosu.”

“Aman da sevsinler!”

Doğruya doğru, bu köpek kulübesine büro demek abesti. Boyaları dökülen dört duvar, bir masa ve iki iskemle. Hepi topu oydu işte. Hiç kimsenin ev alıp satmadığı Körburun’da babasının tek işi, mal sahibi adına çarşıdaki dükkânların kiralalarını toplamaktı. O da ay başlarında bir-iki günde bitiyordu. Geri kalan günler, ya kahvede pinekler ya da eve kapanıp uyurdu. Bu yüzden Aslı her sabah Alper’i okula gönderip evdeki işleri bitirir bitirmez çarşıya iner, büroyu açardı. Tek bir müşteri gelmese de açık tutulmalı, diye düşünürdü. Yoksa hayat geçmiyordu.

Körburunluların babasının arkasından hiç hoş olmayan şeyler söylediklerini de biliyordu ama duymazlıktan geliyordu. Şaşırıyordu da; asık suratlı, aksi bir adamdı babası. Ayrıca kira toplamak, kirasını geciktirenleri sıkıştırmak gibi pis bir işi vardı. Arkasından öyle kötü laflar etmeleri, hatta bazen abuk sabuk yalanlar uydurmaları o kadar da acayip değildi.

Semiha Hanım ispiyonlamak lafına bozulmuştu herhalde; sırtını dönüp karanfilleriyle konuşmaya başlamıştı. Fakat Aslı içeriye girerken dayanamayıp arkasından seslendi. “Dur, kaçma hemen. Yolda gelirken bir şey duydu mu? Haber var mıymış o kızıdan?”

“Seher Abla’dan mı? Ben nereden bileyim Semiha Hanım?”

“Ne düşünüyorum biliyor musun? Bunun başına çok feci bir şey geldi. Böyle durup dururken ortadan kaybolmaz ki insan! Bence kocasıyla kavga edip İstanbul’a kaçtı. Gidip yanında kalacağı ailesi filan da yok, kesin orada feci bir şey geldi başına.”

“Çok fazla Türk filmi seyrediyorsunuz bence.”

“Ya da kayınvalidesi evden kovdu bunu. Bak dediydi dersiniz. Kapının önüne koydular kızı ama rezalet çıkmazsın diye kimseye bir şey söylemiyorlar. Ben bilmez miyim o züppeyi, ilk günden beri oğluna layık görmedi kızı. O kadar başının etini yersen, sonunda olacağı budur.”

Cevap vermeyecekti ama kendini tutamadı. Bir kere tepesi attı mı çenesini tutmayı beceremiyordu Aslı. “Bunları nerenizden uyduruyorsunuz bilmiyorum ama Meral Hanım sizin tarzınızdaki kaynanalardan değildir. Yabancı okullarda okumuş, Avrupa görmüş kadın bir kere.”

“Aman! Bu da başımıza el âlemin avukatı kesildi. Sen onları külahıma anlat. Kızın anası babası da anarşistmiş zaten. Hadi bakayım benim çok işim var, lafa tutma!”

Bu defa Aslı, kadının arkasından seslendi. “Ay başına az kaldı Semiha Hanım. Babam bir-iki güne kirayı almak için uğrar, yine unutmazsınız inşallah.”

* * *

Paydos zili çalıp sınıflar boşaldıktan yarım saat sonra, dünyanın en mutlu insanı gibi –dünyanın en güçlü, en yakı-

“Birazdan güneş doğacaktı. Uyuyan cırcırböcekleri uyana-
cak, yorulanlar uykuya dalacak, insanlar yataklarından kal-
kıp kahvaltı masasına geçecekti. Yıldızlara bakılırsa bulut-
suz, rüzgârsız, ılık bir gün olacaktı. Önce uzaktan düdü-
k sesi duyulacaktı, sonra şehir hatları vapuru, yosunların ko-
kusunu kabartan köpükler çıkararak iskeleğe yanaşacaktı.
İçer her zamanki gibi çay ve mazot kokacaktı. Halatlar atıldı-
ktan birkaç dakika sonra hemen toplanacaktı; vapur Körbu-
run’da çok beklemeyecekti çünkü Seher’den başka yolcusu
olmayacaktı büyük olasılıkla.”

Körburun, hem uzak hem yakın bir ada... Sapa, içine kapalı ama
bir o kadar da yakınındaki anakaranın uzantısı. Kuşaklardır
gözden irak, ağır akan yaşantısı aslında hiç yabancıtı olmadı-
mız bir öykü anlatıyor bize. Eski, “ah ne güzel komşularımız”
ile geçen günlerden gittikçe kendi içine kapanan, içine kapan-
dıkça da kendi kurallarındaki dayatmacılığın sertleştiği bir ya-
şamın adım adım örüldüğü *Körburun*’da gürültülü şeyler hak-
kında susulur, günlük sesler ise uğultuya dönüşür.

Hikmet Hükümenoğlu, üç kuşağın aşklarını, hırslarını, düş-
 kırıklıklarını anlattığı *Körburun*’da “büyük roman”ı deniyor
ve bizi öykünün bireyi aştığı yere bakmaya yönlendiriyor.

#ada #kuşakfarkı #yakın tarih #dönem romanı #tehcir #yüzleşmek

 can

can yayinlari.com | f | | can yayinlari

roman

ISSN: 978-975-07-3063-6

9 789750 732836